

עפ"ת 39424/08/14 - מאיר טולדנו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 39424-08-14 טולדנו נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 5276/2012

בפני כב' השופטת אורית וינשטיין
המעורר: מאיר טולדנו
נגד
המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

המעורר, מר מאיר טולדנו (להלן - **המעורר**), מלין בערעור זה על חומרת העונש, שהושת עליו ביום 13.7.2014, במסגרת גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה, כב' השופט ש. בנג'ו, בתיק ת"ד 2560-01-13.

בערעור זה טוען המעורר בעיקר כנגד עונש מאסר בן 4 חודשים לריצוי בעבודות שירות, עונש פסילת רשיון ל- 48 חודשים, וכן מלין המעורר גם על פסיקת פיצויים לנפגעת בסך 20,000 ש"ח.

רקע ועובדות המקרה:

1. כנגד המעורר הוגש ביום 13.1.2013 כתב אישום, אשר ייחס לו את העבירות הבאות: התנהגות שגרמה חבלה של ממש לגוף (עבירה על תקנה 21ב(2) לתקנות התעבורה + סעיף 38(3) לפקודת התעבורה); פתיחת דלתות בזמן נסיעה ע"י נהג (עבירה על תקנה 439ב לתקנות התעבורה + 38(3) לפקודת התעבורה); ונהיגה רשלנית (עבירה על סעיפים 62(2) + 38(2) + 38(3) לפקודת התעבורה).

2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 30.4.2012 סמוך לשעה 7:30 עצר המעורר, נהג אוטובוס במקצועו, את האוטובוס הנהוג על ידו, בתחנת אוטובוס על מנת לאסוף נוסעים. לאוטובוס עלתה נוסעת, גב' רחל עמר, ילידת שנת 1935 (להלן - **הנפגעת**) ועמדה סמוך למעורר, הנהג, על מנת לשלם עבור הנסיעה. המעורר החל בנסיעה, כאשר הדלת ממנה עלתה הנוסעת הייתה עדיין פתוחה. כתוצאה מכך, נפלה הנפגעת אל מחוץ לאוטובוס. המעורר המשיך בנסיעה ועלה על רגלה של הנפגעת עם הגלגל הקדמי הימני של האוטובוס. המעורר עצר רק לאחר שאנשים מסביב צעקו לו לעצור, וביקשו ממנו לנסוע אחורנית על מנת להוריד את האוטובוס מרגלה של הנפגעת ולשחררה

מתחת לגלגל האוטובוס.

3. על פי כתב האישום, נחבלה הנפגעת בחבלות של ממש כתוצאה מהתאונה, אושפזה בבית חולים, אולם לאחר מספר ימים, עקב זיהום רחב שהופיע ברגלה הפגועה, נקטעה רגלה של הנפגעת, מעל לברך.

ההליך בבית משפט קמא:

4. בדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 17.12.2013 חזר בו המערער מכפירתו, הודה בעובדות כתב האישום, והורשע על פי הודאתו. בשל הצהרת המאשימה כי בכוונתה לעתור למאסר בפועל, נשלח המערער לקבלת תסקיר שירות המבחן לעניין העונש.

5. ביום 25.5.2014 התקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער. התסקיר תיאר את מצבו המשפחתי של המערער, בן 64 נשוי ואב לארבעה ילדים בגירים. המערער נפצע במלחמת יום כיפור ומוכר במשרד הביטחון כבעל נכות בשיעור של 19%. המערער עובד כנהג אוטובוס בחברת אגד מאז שנת 1981.

6. התסקיר מתאר את התנהלותו של המערער, כאדם נורמטיבי ללא עבר פלילי וללא הרשעות בעבירות תעבורתיות חמורות, אשר לקח אחריות מלאה על מעשיו, הודה כי יכול היה למנוע את התאונה ואת תוצאותיה הקשות, וחש מיוסר בעקבות האירוע נשוא הערעור. כמו כן, הביע המערער דאגה לנפגעת וטרח להתעדכן במצבה.

7. התסקיר כלל גם תיאור של מצבה הקשה של הנפגעת לאחר התאונה, לאחר פגישה שהתקיימה עם הנפגעת. הנפגעת, בת 74, מרותקת לאחר התאונה רוב שעות היום למצב שכיבה, מתקשה להיעזר בפרוטזה לרגלה ומנסה להתנייד בעזרת הליכון. מכיוון שדירתה, טרם התאונה, ממוקמת בקומה שלישית, אין עוד באפשרותה להתגורר בה והיא נאלצה לעבור להתגורר ביחידת דיור הצמודה לביתו של בנה - עניין היוצר קשיים משפחתיים ניכרים.

על פי התסקיר, הנפגעת עברה תהליך ארוך וקשה בבתי חולים, בעקבות התאונה. הנפגעת היתה מונשמת ומורדמת ביחידה לטיפול נמרץ במשך 4 חודשים, כאשר לאחר כחודשיים הוחלט לכרות את רגלה ובעקבות הכריתה החלו הפרעות בקצב ליבה והשתל לה קוצב. בהמשך, נאלצה הנפגעת לעבור צינתור, בעקבות חסימת עורקים ואיבודי הכרה. כך, הנפגעת היתה מאושפזת במשך כשנה בבית חולים רמב"ם בחיפה.

8. עוד מתואר בתסקיר, כי הנפגעת ניהלה אורח חיים פעלתני ועצמאי טרם התאונה, טיפלה בבתה

הסובלת משיתוק מוחין והיותה את עמוד התווך של המשפחה.

בעקבות מצבה לאחר התאונה, נופלת היא לנטל כלכלי על ילדיה, מגוריה עם בנה מהווים מקור לחיכוך עקב פגיעה בפרטיותם והיא סובלת מנכותה, מבעיות רפואיות שונות שנוצרו בעקבות התאונה ומהפגיעה הקשה באורח חייה.

9. התסקיר מתייחס לפער שבין אישיותו הנורמטיבית של המערער לבין חומרת הפגיעה שנגרמה כתוצאה מהעבירות נשוא כתב האישום והשלכותיהן על הנפגעת.

ההמלצה של שירות המבחן היתה שלא למצות את הדין עם המערער, וכמו כן הומלץ להטיל עליו, בנוסף לעונשים אחרים, גם פיצוי לנפגעת.

10. ביום 5.6.14 טענו הצדדים את טיעוניהם לעניין העונש. המאשימה עתרה לעונש מאסר בפועל, כאשר המתחם שנטען נע בין 3-8 חודשים. המאשימה סברה כי בנסיבות המקרה הנדון יש לדון את המערער לעונש מאסר בפועל שלא יפחת מ- 6 חודשים, וכן עתרה המאשימה לפסילה ארוכה ומשמעותית, פסילה על תנאי וקנס וכן מאסר על תנאי ארוך.

11. ב"כ המערער טען כי אין מקום להטיל על המערער מאסר בפועל, וכן טען כי אם יפסל רישונו של המערער - הרי שתופסק עבודתו כנהג אוטובוס באגד והוא יאבד את מקור פרנסתו ולא יוכל לחזור למעגל העבודה לאחר מכן.

בדיון, ביקשה הנפגעת לומר דברים לבית המשפט, ותיארה את סבלה וסבל משפחתה. את המעבר החד בין חיים פעלתניים ועצמאיים לחיי נכות ותלות בבני משפחתה. תיארה את הטיפולים הרפואיים הממושכים שחוותה ואת מצבה הרפואי כיום.

הנפגעת לא ביקשה כי יוטל עונש מסוים על המערער, והותירה עניין זה לבית המשפט, תוך שהיא מדגישה רק את הסבל שנגרם לה ולבני משפחתה.

גזר דינו של בית משפט קמא:

12. לאחר ששקל את השיקולים לחומרא ולקולא, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים הבאים:

4 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות;

7 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים;

עמוד 3

48 חודשי פסילה בפועל;

6 חודשי פסילה על תנאי;

קנס בסך 1,500 ₪;

פיצויים לנפגעת בסך 20,000 ₪.

13. בית משפט קמא קבע כי אמנם לא מדובר בתאונה קטלנית, אך רק כפסע היה בינה לבין תאונה כזו. על כן, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, במקרים כגון אלו, המתייחסים לתאונות קשות, ולא רק קטלניות, יש מקום להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל.

14. בית משפט קמא קבע כי מתחם הענישה ההולם במצבים כאלו, בהן נגרמת חבלה מערכתית קשה, ביחס לרכיב המאסר, הוא הטלת מאסר הנע בין מספר חודשי עבודות שירות לבין רף עליון של מאסר בפועל של עד שנת מאסר. זאת, לצד פסילה ממושכת ורכיבי ענישה נוספים, לרבות פיצוי לקורבן העבירה. בית משפט קמא התייחס לפסיקת בית המשפט העליון, הקובעת מדיניות ענישה מחמירה בכל הנוגע לעבריינות בכבישים, עד כדי השתת עונשי מאסר בפועל על מי שחטא ברשלנות, גם ביחס לתאונות בהן לא נקטלו חיי אדם, אך היתה פגיעה גופנית קשה.

15. בית משפט קמא דחה את טענת המערער כאילו האירוע המדובר אינו מבטא רשלנות ברמה גבוהה, תוך שהוא מתייחס לחובותיו על פי דין (פרק ד' לתקנות התעבורה) של נהג האוטובוס כלפי נוסעיו ולחובת הזהירות המוגברת החלה עליו, בהיותו נהג רכב ציבורי המבלה שעות רבות בכבישים.

בית משפט קמא קבע כי התנהלותו של המערער, כפי שפורטה בכתב האישום, ואשר בה הודה, מהווה רשלנות רבתי.

16. בית משפט קמא נתן ביטוי לפגיעה המשמעותית בנפגעת, ומיקם את הפגיעה במדרג הבינוני-גבוה תוך שהוא מתייחס לתוצאות הקשות ביותר של התאונה, כפי שפורטו בתסקיר. בנוסף התייחס בהרחבה למצבה הרפואי של הנפגעת, ולהליכים הרפואיים אותם נאלצה לעבור עקב התאונה, כמו גם לסבל והטראומה הנפשית שנגרמו לנפגעת כתוצאה מנפילתה אחורנית מהאוטובוס וממחיצת רגלה על ידי האוטובוס.

בית המשפט התייחס לאצילות נפשה של הנפגעת, אשר לא תרה אחר נקמה במערער ולא ביקשה מבית המשפט דבר בעניין העונש שיושת על המערער, אלא רק שיתפה בסבל שנגרם לה ובהשלכות הקשות של התאונה על אורח חייה היא ואורח חייהם של בני משפחתה.

17. בית משפט קמא התייחס גם לעברו התעבורתי של המערער, שצבר 9 הרשעות קודמות, כולל מעורבות בתאונת דרכים בשנת 2003.

עם זאת, בית משפט קבע כי בהתחשב בוותק הנהיגה של המערער מאז שנת 1968 (קיימת טעות סופר בגזר הדין - שם נרשם בטעות מ-1998 - א.ו.) עולה כי מדובר בנהג שעל דרך הכלל אינו מעורב בעבירות תעבורה חמורות.

כמו כן בית משפט קמא נתן ביטוי להבעת חרטה כנה ועמוקה מצדו של המערער ולסבלו של המערער לאסון שגרם עקב רשלנותו.

18. לפיכך, ולאור כל הנסיבות, ובהתייחס לוותק הנהיגה של המערער, גילו, הרשלנות הגבוהה שהפגין והתוצאות הקשות של התאונה, קבע בית משפט קמא כי אין ספק כי העונש הראוי הוא עונש של מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות, לצד פסילה ממושכת ורכיבי ענישה נוספים, הכוללים פיצוי לנפגעת.

בהתאם לכך, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים, אשר פורטו בסעיף 12 לעיל.

טענות המערער בערעור:

19. המערער טען בערעור כי היה על בית משפט קמא לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחד מרכיבי העונש.

20. המערער הוסיף וטען כי בית משפט קמא החמיר בעונשו. לדידו, היה על בית משפט קמא להעמיד את מתחם העונש ההולם בעבירות מן הסוג הנדון, ביחס לרכיב המאסר - על מאסר מותנה, ברף התחתון ועד מאסר בעבודות שירות של 4 חודשים ברף העליון.

בכל הנוגע לרכיב הפסילה, טען המערער כי מתחם הענישה אמור להיות בין 10 ל-30 חודשי פסילה, תוך שהוא מפנה לפסיקה, אשר לשיטתו היא הרלבנטית לצורך קביעת מתחם הענישה לעניין רכיב הפסילה במצבים דומים. ב"כ המערער טען גם כי לטעמו רף הרשלנות של המערער הינו נמוך.

21. עוד נטען על ידי המערער כי משקבע בית משפט קמא כי חומרת הפגיעה נמצאת ברמה בינונית-גבוהה, לא היה מקום להטיל עונש כה כבד, כפי שעשה בית משפט קמא בהסתמך על פסיקת בית המשפט העליון, כפי שאוזכרה בפסק הדין, המתייחסת לפגיעות רב מערכיות, כאשר לטענת המערער - לא זה המצב במקרה הנדון.

22. יתרה מכך, נטען כי בית משפט קמא לא נתן ביטוי הולם ומספק לנסיבותיו של המערער, להיותו נהג שנים רבות, להבעת החרטה מצדו, לעברו הנקי, לעובדה כי נאלץ לצאת לפנסיה מוקדמת עקב התאונה.

23. עוד ובנוסף טען המערער, כי לא היה מקום לפסוק פיצויים לנפגעת, לנוכח זכאותה לפיצויים מכוח הדין האזרחי, על פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים. המערער טען כי מצבו הכלכלי הורע עקב יציאה לפנסיה מוקדמת בעקבות התאונה.

עמדת המשיבה:

24. המשיבה סומכת ידיה על גזר דינו של בית משפט קמא, וסבורה כי לא מדובר במקרה המצדיק את התערבותו של בית משפט זה, וזאת מכוח ההלכה לפיה ערכאת הערעור תתערב רק במקרים חריגים בהם קיימת סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה.

המשיבה סבורה כי התערבותו של בית משפט זה בעונש תעביר מסר שגוי ותפגע במאמצי המדינה להילחם בנגע תאונות הדרכים.

25. המשיבה הפנתה לתוצאותיה הקשות של התאונה עבור הנפגעת, אשר הייתה מורדמת כארבעה חודשים מיום התאונה, והייתה מאושפזת כשנה, זאת בנוסף להליכים הרפואיים שהיא נאלצה לעבור, שכללו את קטיעת רגלה מעל לברך.

לפיכך, טענה המשיבה, כי אין לקבל את ניסיונו של המערער לייצר אבחנה בין פסיקת בית המשפט העליון עליה נסמך בית משפט קמא בגזר דינו לבין המקרה הנדון. תוצאותיה הקשות של התאונה במקרה הנדון - אינן שונות מהותית מן הנסיבות בפסיקה עליה נשען בית משפט קמא בגזר דינו.

26. עוד נטען על ידי המשיבה, כי בית משפט קמא נתן ביטוי הולם לנסיבותיו האישיות של המערער, לרבות הודאתו והבעת החרטה מצדו, ולפיכך העונש שנגזר על המערער הינו הולם ומידתי, לרבות רכיב הפסילה.

27. באשר לערעור על רכיב הפיצויים לנפגעת, הפנתה המשיבה להלכה לפיה יש לצרף את הנפגעת כצד להליך בערעור על גובה הפיצויים או על עצם פסיקתם, ובהעדר צירוף של הנפגעת - אין מקום לדון בערעור בעניין זה.

לגופו של עניין, טענה המשיבה כי אין להתערב בגובה הפיצוי שנפסק, זאת לנוכח העובדה כי בית משפט קמא השית על המערער קנס מופחת בסך 1,500 ₪, לנוכח פסיקת הפיצויים. עוד נטען, כי בית משפט קמא

שהתרשם באופן בלתי אמצעי מהנפגעת שהעידה בפניו על הסבל שחוותה ועדיין חווה כתוצאה מהתאונה - נתן לכך משקל ראוי, בפסיקת הפיצויים, אל מול השתת עונש מאסר בעבודות שירות.

28. עוד הוסיפה ב"כ המשיבה וטענה כי בית משפט קמא פירט את מתחם הענישה בכל הנוגע לרכיב המאסר, ובאשר ליתר רכיבי הענישה - לא נפל פגם מהותי בכך שבית משפט קמא לא פירט מתחמי ענישה ליתר רכיבי הענישה, ודי בכך שקבע מתחם ענישה לרכיב המאסר.

דין והכרעה:

29. לאחר שעיינתי בכל החומר הרלבנטי ושמעתי את טענות הצדדים, אני מוצאת כי דין הערעור - להידחות.

30. הלכה היא כי ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בענישה שנגזרה על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים בהם טעתה הערכאה הדיונית טעות ממשית או שגזרה עונש חריג באופן קיצוני ממתחם הענישה המקובל בנסיבות דומות.

נא ראו ע"פ 5057/06 **אגבריה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, ניתן ביום 3.5.07];

וכן נא ראו ע"פ 3091/08 **טרייגר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו ביום 29.1.09].

31. המקרה שבפני אינו נופל לגדרם של המקרים המצדיקים התערבות ערכאת הערעור. במקרה הנדון לא מצאתי כי העונשים שנגזרו על המערער חורגים ממתחם הענישה המקובל ומצאתי כי בית משפט קמא ערך איזון ראוי והולם בין השיקולים לחומרא ולקולא, טרם שגזר את דינו של המערער.

32. ראשית, אציין כי לא מצאתי ממש בטענת המערער בדבר אי קביעת מתחם ענישה, כביכול, על ידי בית משפט קמא, ביחס לכל אחד מרכיבי הענישה. על כן, לא מצאתי כי נפל פגם בפסק דינו של בית משפט קמא, המצדיק התערבות בו.

המערער רק העלה את הטענה כי היה על בית משפט קמא לקבוע מתחם ענישה נפרד, אך לא פירט את טענתו מעבר לכך, והפנה לפסק הדין בע"פ 6461/11 **יאסין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.1.2014) אשר בו נדונה חשיבותו של תיקון 113 לחוק העונשין, שעניינו הבניית שיקול הדעת בענישה, וחשיבות יישומו, תוך הבעת ביקורת על בתי משפט, שאינם מיישמים כלל את התיקון או מיישמים חלקית.

אלא, שכאמור לעיל, איני סבורה כי בית משפט קמא לא פעל על פי הוראות תיקון 113 בעניין קביעת מתחם העונש ההולם.

33. בית משפט קמא התייחס בהרחבה בגזר דינו למדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירות בהן נגרמה חבלה של ממש לנפגע התאונה, בכל הקשור והמתייחס לרכיב המאסר - נא ראו עמוד 12 לגזר הדין שורות 20-27 ועמוד 13 שורות 1-10.

בהמשך גזר הדין יישם בית משפט קמא את עובדות המקרה הנדון בפניו למסגרת של מתחם הענישה, תוך התייחסות לרכיבים עובדתיים אשר יש בהם כדי להביא להחמרה בענישה, לעומת רכיבים עובדתיים אחרים, אשר יש בהם כדי להביא להקלה בעונשו של המערער, וקבע את עונשו של המערער במסגרת אותו מתחם.

34. עוד הוסיף בית משפט קמא וקבע כי בצדו של עונש המאסר אמורה להיות "פסילה ממושכת ורכיבי ענישה נוספים לצד פיצוי לקורבן העבירה" (ראו עמ' 13 לגזר הדין שורות 4-3), ושוב - תוך הפנייה לפסיקת בית המשפט העליון המצוינת שם. פסיקה זו - קובעת אף את מתחם הענישה בכל הקשור והמתייחס לרכיב הפסילה.

35. על כן, גם אם לא ציין בית משפט קמא "ברחל בתך הקטנה" את מתחם הענישה לגבי רכיב הפסילה, הרי שהפנה אל פסיקת בית המשפט העליון, הקובעת את המתחם הראוי, ולפיכך, לא מצאתי כי נפל פגם בעניין זה בפסיקתו. למעלה מן הצורך, אציין כי גם אם אתייחס לאי-ציון מפורש של מתחם הענישה ביחס לרכיב הפסילה ולהסתפקות בהפניה לפסיקה מחייבת הקובעת את המתחם, כאל "פגם" בפסיקת בית משפט קמא, ואין כך בהכרח - הרי שאינני סבורה כי יש ב"פגם" זה כדי להצדיק את החזרת הדין לבית משפט קמא. בוודאי בנסיבות שבהן עונש הפסילה הינו במסגרת מתחם הענישה לרכיב זה, אין מקום להקלה ברכיב זה, ולא תהא כל רבותא בהחזרת הדין לבית משפט קמא.

36. בהקשר זה אציין, כי אינני מקבלת את טענת המערער לפיה פסיקת בית המשפט העליון, עליה נסמך בית משפט קמא בקביעת מתחם הענישה - איננה, כביכול, הפסיקה הרלבנטית לעובדות המקרה הנדון ולהיקף הפגיעות של הנפגעת בעניינו.

את ה"אבחנה" שביקש המערער לייצר בין עוצמת וחומרת הפגיעות בפסיקה עליה נשען בית משפט קמא בגזר דינו, לבין עוצמת וחומרת הפגיעות של הנפגעת במקרה ד'כאן - אין לקבל.

37. במלוא הכבוד הראוי, פגיעותיה של הנפגעת בתאונה נשוא עניינו - פגיעות חמורות הן, ללא כל ספק. יתרה מזאת, אני מוצאת כי לא קיים הבדל מהותי בין חומרת הפגיעות, שנפגעה הנפגעת בעניינו, לבין חומרת הפגיעות בפסיקה המנחה עליה נסמך בית משפט קמא. תוצאות התאונה בעניינו הובילו לחבלה קשה של הנפגעת, אשר לא ניתן אלא להגדירה כ"פגיעה רב מערכתית".

38. על פי העובדות, כפי שהוצגו בפני בית משפט קמא, והעולות מתסקיר שירות המבחן, הנפגעת עברה קטיעה של רגלה הימנית מעל הברך, היתה מורדמת ומונשמת במשך 4 חודשים, חוותה הפרעות קצב

בליבה, עברה ניתוחים, לרבות צינתור והשתלת קוצב לב - כל זאת, בעקבות ובגין התאונה. כלום ניתן לומר כי זו אינה "פגיעה" רב מערכתית? הדעת נותנת כי התשובה על כך הינה שלילית.

על כן, אני דוחה את טענת המערער כאילו נסמך בית משפט קמא בגזר דינו על פסיקה שאינה רלבנטית לנסיבות העובדתיות נשוא המקרה בעניינו.

39. זאת ועוד, המערער הפנה למספר פסקי דין של בתי משפט מחוזי ושלום, אשר לשיטתו יש בהם, לכאורה, להצביע על רף ענישה מקל יותר מהעונש שנפסק למערער. אלא, שעיון בפסיקה אליה הפנה המערער מעלה כי אין להקיש מפסיקה זו לעניינו, מחמת שוני מהותי בין נסיבות המקרה כאן לבין נסיבותיהם של הנאשמים באותם מקרים.

40. כך, בגזר הדין שניתן על ידי בית המשפט לתעבורה בת"א, בת"ד (ת"א) 1813-04-13 **מדינת ישראל נ' נאור כהן** [פורסם בנבו, 14.7.14] אליו הפנה המערער, נגזרו אמנם על הנאשם, אשר הורשע על פי הודאתו בגרם חבלה של ממש (לאחר שאיבד שליטה על רכבו, סטה לכיוון רכב חונה ופגע בנפגע וגרם לו חבלות קשות) - 250 שעות של"צ ולא נגזר מאסר בפועל או מאסר בעבודות שירות. אלא, שהנאשם באותו מקרה **היה קטין בעת ביצוע העבירה** ובית המשפט נתן משקל לנתון זה במסגרת גזר הדין. על כן, איני מוצאת כי בפסיקה זו יש כדי להגדיר את מתחם הענישה הרלבנטי לעניינו.

41. המערער ביקש להיסמך גם על פסק דינו של כבוד השופט סעב בעפ"ת 22729-01-13 **אביאל אזולאי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 15.4.13]. אלא שבמקרה האמורה מדובר היה על תאונה עצמית, בה **הנאשם עצמו נפגע פגיעות קשות**, ובית המשפט מצא כי "נענש גם מידי שמיים" ולכן מצא להקל בעונשו.

42. בעפ"ת 53142-12-13 **מדינת ישראל נ' שמעון שלם** מדובר היה על נהג אוטובוס, אשר לא ציית לרמזור אדום וגרם לתאונה שניזוקו בה רכבים רבים ונחבלו 46 אנשים, מהם 5 באופן קשה. הנאשם באותה פרשה הורשע על פי הודאתו ורישיון הנהיגה שלו על רכב ציבורי נפסל ל- 10 שנים, רישיונו לכל רכב נפסל ל- 18 חודשים וכן חוייב הנאשם לשלם פיצוי לכל אחד מ- 5 הנפגעים בתאונה, בסך של 5,000 ₪ לכל אחד.

המערער בעניינו מבקש להיבנות מפסיקה זו, בה לא נגזר על הנאשם עונש של מאסר בפועל ואף לא עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. אלא, שאין מקום לנסיין היבנות זה. עיון בפסק הדין בעניין שלם מלמדנו כי בית המשפט לא גזר על הנאשם באותה פרשה עונש של מאסר בפועל או בעבודות שירות **בשל היותו שרוי במצב בריאותי קשה ובשל היותו נזקק לטיפול רפואי**. מנגד - הוטל על הנאשם באותה פרשה עונש פסילה של 10 שנים על רכב ציבורי.

43. עוד הפנה המערער לפסק דינה של כבוד השופטת חיימוביץ בבית המשפט המחוזי בבאר שבע בעפ"ת 60802-07-13 מדינת ישראל נ' חנן אלחרר [פורסם בנבו, 11.11.13]. שם אמנם נפסק לנאשם בבית המשפט השלום עונש מקל של 12 חודשי פסילה בגין פגיעה בשני הולכי רגל על ידי הנאשם, נהג משאית, אולם דבריו של בית המשפט המחוזי לעניין העונש הראוי היו ברורים, ונקבע כי היה מקום לקבוע מתחם ענישה חמור יותר. בסופו של דבר, ובשל העובדה כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם הנאשם, בית המשפט קיבל חלקית את ערעור המדינה והעמיד את הפסילה על 18 חודשים.

44. אוסיף ואומר, כי ספק בעיניי אם פסק דין זה, יכול לקבוע את מתחם הענישה, מקום שהוא ניצב לבדו, ומנגד - מתחם ענישה מחמיר יותר, אשר נקבע על ידי בית המשפט העליון, אליה הפנה בית משפט קמא בעניינינו, ואשר היא ההלכה הפסוקה המחייבת, אשר יש לפסוק לאורה.

לעניינינו, ההלכה הפסוקה קבעה כי יש להחמיר בענישה בעבירות תעבורה בעטיין נגרמו חבלות של ממש, ואשר כפסע היה בין לבין גרימת מוות במתחם שבין עונש מאסר בפועל של עד שנה ברף העליון ועד מאסר בעבודות שירות - ברף הנמוך.

45. ברע"פ 3764/05 בן זויה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 24.6.12], נדונו טענות כנגד חומרת הענישה שהוטלה על המבקשת, אשר פגעה בהולך רגל במעבר חציה וגרמה לו חבלות של ממש, והוטלו עליה עונש מאסר של 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות, 3 חודשי מאסר על תנאי למשל 3 שנים ופסילת רשיון לתקופה של 5 שנים. כב' המשנה לנשיא (כתוארו אז) מ' חשין קבע:

"הלכה היא מלפנינו כי טענות בדבר קולת העונש או חומרתו תקימנה עילה המצדיקה דיון בגלגול שלישי אך בהתקיים נסיבות חריגות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה. ראוי, למשל: רע"פ 7201/97 דב בשירי נ' מדינת ישראל, תק-על 97 (4), 17. בעניינינו, לא נמצא לי כי בית-המשפט לתעבורה סטה באופן ניכר ממדיניות הענישה המקובלת.

יתר-על-כן, במקרים של גרימת חבלות אשר אך כפשע ביניהן לבין גרימת מוות, יש הצדקה להקיש מן העונש המינימאלי הקבוע במקרה של גרם מוות ברשלנות תוך שימוש ברכב - הוא עונש של שישה חודשי מאסר בפועל, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה - ולגזור עונש מאסר בפועל. העובדה כי לעיתים הקלו בתי-המשפט המחוזיים בעונשם של עבריינים שהורשעו בגרימת חבלות וביטלו עונשי מאסר בפועל אשר נגזרו עליהם, אין בה כדי ללמד על רמת הענישה המקובלת. אדרבא, בית-משפט זה חזר והזהיר את בתי-המשפט המחוזיים לא אחת כי אל להם להקל בעונשם של עברייני תנועה. וכדברי הנשיא שמגר ברע"פ 262/91 וויליאם ארביב נ' מדינת ישראל פ"ד מה (2) 580, 582:

במציאות המצערת שלנו יש להטיל עונשים חמורים ומרתיעים על אלה הפוגעים בבטיחות התנועה בדרכים. מידת הרחמים בה נהג בית המשפט המחוזי, בהתערבו במידת העונש, כל אימת שבית משפט לתעבורה מנסה לשנות את רמת הענישה המקובלת כדי לנקוט בצעדים

עונשיים מחמירים יותר, עלולה, חס וחלילה, להוות פגיעה במשתמשים אחרים בדרך.

כן ראו דבריו בע"פ 4088/90 אביטן ניר נ' מדינת ישראל תק-על 90 (3) 1044:

מן הראוי להדגיש כי המציאות, כביטוייה בהתנהגותם של נהגים לא מעטים בכבישי הארץ, מחייבת נקיטת אמות מידה עונשיות מחמירות יותר. אם העונשים המוטלים בבתי המשפט במקרים דומים קלים יותר מהעונש שנגזר במקרה דנן, מן הנכון לשנות את המדיניות העונשית, כדי שמעשי הרשלנות המסכנים חיי אדם ייענשו כנאות וכדי שיהיה משקל מרתיע משמעותי יותר להתנהגות נלוזה בעת נהיגה."

46. וראו גם רע"פ 2564/12 קרני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.6.2012), שם דובר על נהג אוטובוס, שחצה צומת ברמזור אדום, וגרם לחבלות ממשיות אצל אם ובתה שנסעו ברכב בו התנגש. העונש הסופי שנגזר עליו (זאת לאחר החמרה ע"י בית המשפט המחוזי - שגזר 6 חודשי מאסר בפועל ו-40 חודשי פסילה, ולאחר מכן הקלה מסוימת ע"י בית המשפט העליון) היה 3 חודשי מאסר בפועל ו-40 חודשי פסילה.

בית המשפט העליון, מפי כבוד המשנה לנשיא, השופטת מ. נאור, קבע חד משמעית:

"בבואנו לקבוע את העונש הראוי, אין בידינו לקבל את טענותיו של בא כוח המבקש, עליהן חזר אף בטענותיו על פה, כי העבירות שבוצעו אינן מצדיקות עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. תאונות דרכים גובות קורבנות בגוף ובנפש מדי יום, וחלקה של מערכת המשפט לא יפקד מן המערכה נגד תאונות הדרכים (ראו: ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 12.1.2011); ע"פ 5167/05 מג'דוב נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 10.10.2005)). לענישה הולמת תפקיד חשוב לא רק במקרים בהם גורמות תאונות הדרכים לקורבנות בנפש, אלא אף במקרים בהן נגרמות חבלות ופציעות, ובפרט כאשר חבלות ופציעות אלו חמורות הן. ...

אכן, כפשע עמד בין קרן אוחנה ובתה לבין המוות, חלילה. החבלות שנגרמו להן הן חמורות וקשות, והן נזקקו לטיפולים רפואיים ממושכים בעקבותיהן. חלק מהטיפולים הרפואיים נמשך עד היום, או למצער עד הדיון בבית משפט השלום לתעבורה, וניתן לשער כי השפעותיה הקשות של התאונה על נפשו לא פגו. כך אף עלה מעדות אחותה של אוחנה בבית המשפט לתעבורה. טענותיו של המבקש כי אין המדובר ב"תאונה קטלנית" אינן מצדיקות במקרה זה הימנעות מהטלת מאסר בפועל; האירוע יכול היה להסתיים חלילה בתוצאות חמורות יותר. אם כטענת בא כוח המערער במקרים כאלה לא מוטלים כלל עונשי מאסר בבתי המשפט לתעבורה - ראוי לשנות את מידרג הענישה, וצדק בית המשפט המחוזי כשעשה כן."

47. ויוזכר, כי בהלכת קרני מצא בית המשפט העליון להקל בעונש המאסר בפועל שהוטל על המערער, ולהעמידו על 3 חודשי מאסר בפועל במקום 6 חודשים, רק מן הטעם כי התביעה באותה פרשה, טענה במסגרת הערעור על קולת העונש לבית המשפט המחוזי, טענות אשר סטו מהסדר הטיעון בין הצדדים.

למעלה מן הצורך, אף יודגש כי בעונש הפסילה - לא מצא בית המשפט העליון לנכון להתערב, אף כי מדובר היה בנהג אוטובוס, בן 53, אשר ברור כי הוא ומשפחתו המונה שמונה נפשות סך הכל, תלויים לפרנסתם ברישיון הנהיגה.

48. כך גם בפסיקה נוספת של בית המשפט העליון, עליה הסתמך בית משפט קמא, ופסיקה נוספת אליה הפנתה המשיבה, בה אמנם לא דובר על נהגי אוטובוס, שפרנסתם תלויה באופן ישיר ברישיון הנהיגה, אולם גם שם דובר היה על פגיעות גופניות קשות, לצד עונשים כבדים יותר:

נא ראו רע"פ 7257/12 סנדרוביץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.10.2012);

רע"פ 1583/14 שמיר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.3.2014).

49. כאמור, לטעמי, הפסיקה עליה הסתמך בית משפט קמא בקביעת מתחם הענישה, היא הפסיקה אשר ראוי ונכון להסתמך עליה, ואשר הערכאות השונות מרבות להסתמך עליה במקרים דומים, של גרימת חבלות חמורות.

נא ראו לדוגמה: עפ"ת (מחוזי ב"ש) 2235-04-13 אלינור בוארון נ' מדינת ישראל ובלאי אדיסואה (פורסם בנבו, 16.12.2013);

עפ"ת (מחוזי ב"ש) 46568-01-14 קריכלי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.7.2014).

50. אדגיש, כי לא נעלם מעיניי תסקירו החיובי של המערער, אשר מדגיש את חרטתו העמוקה ואת דאגתו לנפגעת ורצונו להתעדכן במצבה. כמו כן ברורה ההשפעה השלילית של התאונה על חייו הכלכליים של המערער שנאלץ לצאת לפנסיה מוקדמת מעבודתו ב"אגד" כתוצאה מהתאונה.

אולם, אין מקום לקבל את טענות המערער לפיהן בית משפט קמא לא ערך, כביכול, איזון נכון בעניין שיקוליו האישיים ונסיבותיו האישיות של המערער. אני סבורה כי בנסיבות המקרה הנדון, ערך בית משפט קמא את האיזון הנכון בין נסיבותיו האישיות של המערער אל מול האינטרס הציבורי שבהרתעה והפגיעה שנגרמה לנפגעת התאונה.

51. מקום בו נקבע כי רשלנותו של המערער הינה בדרגה גבוהה, כאשר ניתן היה למנוע את התאונה ואת תוצאותיה הקשות לנפגעת, אילו היה המערער מקיים את חובות הזהירות החלות עליו על פי דין, ומוודא

את סגירת דלתות האוטובוס טרם שהחל בנסיעה, וכאשר נגע תאונות הדרכים הפך ל"מכת מדינה" של ממש - הרי שראוי ונכון כי הערכים והשיקולים הציבוריים כמו גם שיקולי הנפגעת בתאונה - יגברו על האינטרסים הפרטיים של המערער.

52. כפי שכבר צויין, ההלכה הפסוקה קבעה כי ההתמודדות הראויה עם הנגע העצום של תאונות הדרכים, וביחוד כאלה הכרוכות בגרימת חבלות חמורות, היא בדרך של ענישה מחמירה. נא ראו לעניין זה דבריו של כב' השופט עמית בע"פ 2247/10 **שלום ימיני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 12/1/11 בסעיף 76 לפסה"ד):

"רבות נאמר על נגע תאונות הדרכים, ההולך ופושה וקוטל בנו ללא רחם וללא הבחנה, ואשר בעטיו נגבה מחיר דמים נורא, אם בהרוגים, אם בחבולים בגופם ובפצועים בנפשם, ואם בדאבת יקיריהם. רבות נאמר, דומה כי מעט מדי נעשה, ומדי שנה בשנה מקפדים מאות אנשים את חייהם ואלפים רבים נפצעים. מערכת המשפט נתקלת בהרוגים ובפצועים של תאונות הדרכים הן בתחום הפלילי והן בתחום האזרחי, ומדי שנה מוגשות בבתי המשפט לערכאותיהם השונות אלפי תביעות על נזקי גוף שנגרמו כתוצאה מתאונות דרכים. מקומו של בית המשפט במלחמת החורמה נגד תופעה קשה זו לא נפקד, ועליו להמשיך להירתם ולהרים תרומתו למען מאבק עיקש זה, בין היתר באמצעות הדאגה לענישה הולמת, אשר תסייע להגברת המודעות בדבר המחיר הכרוך בהפרת כללי ההתנהגות על הכביש."

53. ראוי ונכון איפוא, כי נשווה לנגד עינינו את האינטרס הציבורי, שביצירת מודעות והרתעה הולמת, כמו גם את הפגיעה הקשה שנגרמה לנפגעת.

על כן, אין מקום ליתן משקל-יתר לשיקוליו האישיים של המערער על פני השיקולים הציבוריים.

כבר נקבע בהלכה הפסוקה מפי בית המשפט העליון, כי דווקא כאשר מדובר בנהג מקצועי, וביחוד בנהג ציבורי, כגון נהג אוטובוס - סטייה מחובת הזהירות המוגברת החלה עליו - מצדיקה החמרה בענישה.

נא ראו: רע"פ 8839/05 **עמוס ראובן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 10.1.06] שם נקבע על ידי כבוד השופט ס. ג'ובראן:

"איני רואה גם מקום להקל בעונש בשל היות המבקש נהג מקצועי המתפרנס מנהיגה. דווקא באדם אשר נמצא שעות רבות על הכביש, טמונה סכנה רבה יותר לפגיעה באחרים באם יתרשל ויש מקום להביא גורם זה בחשבון."

54. זאת ועוד, מגזר הדין עולה בבירור כי בית משפט קמא לא התעלם מנסיבותיו האישיות של המערער. הללו נלקחו בחשבון, בהתאם להמלצת שירות המבחן, עת נמנע בית המשפט ממיצוי מלוא הדין עם

המערער ונמנע מגזירת עונש מאסר בפועל על המערער, וחלף זאת גזר עליו רק עונש של מאסר בעבודות שירות. מדובר בעונש מקל בנסיבות העניין ואין מקום להתערב בו.

עונש הפסילה של 48 חודשים - גם אם הוא מצוי בכיוון הרף העליון של הענישה ברכיב הפסילה - איננו חורג ממתחם הענישה והינו מידתי בנסיבות העניין.

55. באשר לטענות המערער ביחס לפסיקת הפיצויים לנפגעת - נראה כי יש לדחות את טענותיו של המערער לעניין זה על הסף. זאת, מחמת שהמערער לא טרח כלל לצרף את הנפגעת כצד להליך הערעור, כנדרש על פי דין במקרה זה.

נא ראו פסיקת בית המשפט העליון בע"פ 2653/12 אבו כף נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.4.2013), פסקה 13:

"לענין הפיצוי למתלונן ייאמר מיד - מי שטוען שיש להפחית את הפיצוי למתלונן או לבטלו כליל חייב לצרף את המתלונן כצד. משלא נעשה כך - אין מקום אפילו לשקול את הקטנת הפיצוי."

56. מבלי לגרוע מן העובדה, כי יש מקום לדחות את הטענה כנגד פסיקת הפיצויים על הסף, מצאתי לנכון להעיר מספר הערות לעניין פסיקת הפיצוי לנפגעת במקרה זה:

טענתו של המערער כי לא היה מקום לפסוק פיצוי לנפגעת בשל זכאותה לפיצויים על פי דינים אחרים - אינה מקובלת עליי. ראשית, הסכום אשר נפסק במסגרת ההליך הפלילי, יילקח בחשבון בפסיקת הפיצוי העתידי, במסגרת ההליך האזרחי.

נא ראו לעניין זה: רע"פ 228/05 יאגודייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 518, 524 (2005);

וכן נא ראו גם רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.8.2007)

57. כמו כן, אמנם אופיו של הפיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין הוא בעל אופי אזרחי, אולם הוא טומן בחובו אלמנטים פליליים ועונשיים, שאינם קיימים בפיצוי אזרחי, נא ראו לעניין זה ע"פ 2965/13 מדינת ישראל נ' אלרפעה (פורסם בנבו, 2.7.14), פסקה 27;

"בעניינם של מוסא ותאמר ערערה המדינה גם על הימנעותו של בית המשפט המחוזי מלחייבם בתשלום פיצויים לנפגעי העבירות. סעיף 77(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) קובע לאמר: "הורשע אדם, רשאי בית-המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם

לאדם שניזוק על-ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו". אופיו של הפיצוי הוא אזרחי, אם כי הוא נושא בחובו גם היבטים עונשיים וחברתיים, והוא נועד להיטיב את מצבו של נפגע עבירה, במידה מסויימת, ביעילות ובמהירות, באמצעות ההליך הפלילי (ראו: רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002) (להלן: עניין אסף); ע"פ 2760/14 אוחיון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.5.2014); ע"פ 8595/12 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (19.12.2012)). סכום הפיצוי מוגבל, קביעתו נעשית על דרך של אומדנא דדיינא, מבלי להידרש לכללי ההוכחה והפרוצדורה האזרחית הרגילה, שהיא מורכבת יותר. בעניין אסף נאמר, כי "אכן, הוראת סעיף 77 נועדה בעיקרה להציע לנפגע מעין-קפנדריה, קרא: לזכותו בפיצוי על נזק או סבל שנשא בהם בשל עבירה שעבר הנאשם בלא שנאלצו לכתת רגליו להגשתה של תביעה אזרחית" (שם, עמוד 459). פיצויים לנפגעי עבירה לפי סעיף 77 לחוק העונשין אינם מייתרים הגשת תביעה אזרחית על-ידי נפגע העבירה. תכליתם, כאמור, הכרה חברתית בנזקיו ובסבלו של הנפגע, ומתן סעד מיידית כדי להקל עליו בתהליך השיקום. "אילו היינו מצויים בהליך אזרחי, היינו נדרשים להוכחה מדויקת של שיעור נזקיו של כל אחד מהם. עם זאת, לצורך ההליך הפלילי, די בעובדות שבהן הודה המערער על מנת לחייבו בפיצויים של המתלוננים לפי אמת המידה הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין, תוך שאנו מביאים בחשבון את העובדה שהפיצוי כולל בתוכו גם מרכיב חשוב של פיצוי על נזק לא-ממוני" (ראו: ע"פ 4666/12 גורבץ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.11.2012)). למותר להזכיר, כי במקביל רשאי הנפגע לתבוע את נזקיו, בשיעורם המלא, בתביעה אזרחית. הנה כי כן, יתרונות של ממש יש בפסיקת פיצויים לנפגעי עבירות, ואלה עשו את הפיצויים הללו לסעד נגיש שראוי להעניקו, אם גם במגבלות המחוייבות לפי טיבו באשר להוכחת הנזק ולכימותו."

נא ראו גם רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.8.2007).

58. המערער במקרה שלפני לא רק גרם ברשלנותו לקטיעת רגלה של הנפגעת, אלא גם גרם לקטיעת כל מהלך חייה התקין, ולהפיכתה מאישה פעלתנית ועצמאית, התומכת בבני משפחתה - לנכה, מוגבלת בתנועותיה, הנזקקת בעצמה לתמיכת בני משפחתה - הן כלכלית והן תפקודית.

דומני, כי אין מקרה ראוי מזה לפסיקת פיצויים לנפגעת. וראוי היה לו למערער להימנע מערעור ברכיב זה, גם אם השתנה מצבו הכלכלי בעקבות התאונה.

בהתאם לאמור, אני דוחה את כל טענות המערער ביחס לפסיקת הפיצויים לנפגעת ואינני רואה מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא בעניין זה.

סוף דבר:

59. הערעור נדחה על כל חלקיו.

המערער יתייצב לתחילת ריצוי עונש עבודות השירות, כפי שנקבע בגזר הדין שניתן על ידי בית משפט קמא.

בהתאם, עיכוב הביצוע שניתן בהחלטת כבוד השופטת תמר שרון נתנאל מיום 1.9.14 - מבוטל.

המזכירות תשלח את העתק פסק הדין לבאי כוח הצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתן היום, כ"ח תשרי תשע"ה, 22 אוקטובר 2014, בהעדר הצדדים.